

FJALA E DEPUTETIT XHELAL MZIU

E ENJTE DATA 30 MARS 2023

Të dashur qytetarë,

E nderuar Kryetare,

Të nderuar kolegë,

Sot kemi të bëjmë me një çështje shumë të rëndësishme, siç është uji. Uji mbetet një element shumë i rëndësishëm për çdo banor, dhe jo më kot ka qenë kryefjala e çdo fushate elektorale në këta 33 vjet. Kujtoj fushatën e vitit 2013 të Kryeministrit të sotëm, i cili deklaroi se nuk do të ketë familje që të mos ketë ujë 24 orë dhe nuk do të ketë parcelë që të mos ketë ujë vaditës. Kjo deklaratë prishi mendjen e mjaft qytetarëve për ta votuar "Rilindjen", por sot, pas 10 vjetësh, mbetet përsëri kryefjalë furnizimi me ujë i familjeve. Sot kemi pafund familje pa ujë dhe në mes të Tiranës kemi përdorimin e depozitës për furnizimin me ujë. Kryeministri nuk u mjaftua vetëm me këtë deklaratë që nuk e mbajti në këta 10 vjet, por në vitin 2015 hodhi një tjetër hap të rëndësishëm për ujësjellësit, duke ua kaluar edhe kompetencat e këshillave bashkiakë kryetarëve të bashkisë për këtë produkt mjaft të rëndësishëm. Po çfarë ndodhi pas vitit 2015? Ndodhi që nga 58 ujësjellës që kishte Shqipëria, vetëm 2 prej këtyre ujësjellësve kishin një performancë pozitive dhe 56 ujësjellësit e tjerë kishin një standard negativ. Kjo kishte ardhur vetëm për një arsye: për shkak të futjes së duarve të politikës tek ujësjellësit. Unë do të përmend disa nga indikatorët, të cilët kanë ndikuar në mënyrë të drejtpërdrejtë te standardi i ujësjellësit. Si asnjëherë tjetër, nga viti 2015 e deri më sot ndërmarrjet e ujësjellësve e kanë tjetërsuar funksionin e tyre. Ato nuk janë më për ujin e pijshëm dhe për kanalizimet, por kryesisht kanë funksionin e patronazhistëve të djeshëm dhe të aktivistit të sotëm, dhe kjo është për të ardhur keq. Treguesi më kryesor i kësaj është që sot ne kemi 5,6 apo 5,8 punonjës për 1000 lidhje, sipas raportit, por, në fakt, është edhe më shumë, sepse nuk është bërë azhurnimi i pragzgjedhjeve të datës 14 maj, ku numri i tyre është shtuar pafundësisht. Mesatarja duhet të jetë 3 punonjës për 1000 lidhje, shifër që ishte objektivi kryesor i donatorëve të huaj, të cilët kanë financuar në këto vite si asnjëherë tjetër. Pra, sot kemi punonjës që nuk shkojnë në punë.

Sot në disa ujësjellës paguhen dy persona me një kartë banke. Ky është standardi i krijuar. Një tjetër instrument që u ndërмор nga qeveria, ishte liberalizimi i çmimit të energjisë elektrike. Sot kemi më shumë se 10 apo 15 ujësjellës të cilët kanë falimentuar; kemi 10 apo 12 të tjerë që janë në prag falimentimi për fondin e pagave, në prag falimentimi për sigurimet shoqërore dhe në prag falimentimi për shkak të kostos së jashtëzakonshme të energjisë elektrike. Është e paimagjinueshme se si një produkt kaq i rëndësishëm dhe jetësor, ta blejë energjinë elektrike me çmim të liberalizuar dhe të mos jetë të paktën me koston që është sot në Shqipëri. Një HEC-i i blihej energjia elektrike me 70 lekë, ndërsa ujësjellësit i shitej 3 apo 4 herë më shumë se sa çmimi. Kjo dërgoi në falimentimin e ujësjellësve. Produkti pas 8 vjetësh, pa mbaruar 8 vjet, është që kemi më pak shërbim ndaj qytetarëve, kemi më pak ujë dhe kemi dhjetëra ujësjellës në prag falimentimi. Ky ishte një terren i përgatitur nga qeveria, dhe jo më kot më 11 maj të vitit që shkoi, u mor një vendim nga Këshilli i Ministrave, me nr.

302, me të cilin 58 ujësjellësit, nën petkun e rajonizimit apo të ekonomisë së shkallës, u konvertuan në 15 ujësjellës. Në fakt, nga e gjithë eksperiencia që kam dhe në komunikimin që kam pasur me donatorët edhe si ish-drejtor i ujësjellësit, por edhe si drejtues bashkie, rajonizimi nuk bëhet me urdhër partie. Rajonizimi bëhet duke shfrytëzuar kushtet gjeografike, ndërkohë edhe duke pasur pëlqimin e sh.a.-ve. Vetëm këtu në Shqipëri ndodh që me urdhër të qeverisë, nga 58 kthehen në 15. Për këtë përdoren 12 bashkitë qendrore dhe qeveria bën edhe 3 qoka, 1 në Pogradec, 1 në Sarandë dhe 1 në Lushnje, pa asnjë lloj argumenti, dhe krijon tashmë vetëm 15 ujësjellës rajonalë, pa asnjë logjikë. Pavarësisht se pushteti vendor ishte 100 për qind aksioner, qeveria i merr 51 për qind të aksioneve, madje do të rishikohen edhe tarifat e shumë iniciativa të tjera që shkojnë në dëm të qytetarëve. Kjo është e papranueshme dhe skandaloze për këtë shërbim kaq të rëndësishëm. Druhem se kjo kompetencë e marrë nga qeveria ka edhe erë korruptive, sepse është e papranueshme se si mund të merren 51 për qind të aksioneve. Në vitin 2009 u bë një revolucion për decentralizimin e këtij sektori mjaft të rëndësishëm, por sot, në vitin 2022 (sepse ky vendim është marrë afërsisht një vit më parë), po kthejmë centralizimin dhe nuk po ndërmarrim hapat e ekonomisë së shkallës. Unë nuk jam kundër ekonomisë së shkallës, por jam për të pasur një balancë investimesh. Sot ne kemi ujësjellës që janë bërë, sidomos nga donatorët e huaj, të cilët kanë një vlerë të konsiderueshme investimi, duke filluar nga Korça, Pogradeci, Tirana, Lezha apo Durrësi, por kemi edhe ujësjellës të tjerë që janë në gjendje primitive, të cilët përdorin vetëm ujin që buron nga natyra dhe nuk e kanë një luks të tillë. Midis ujësjellësve ka edhe diskriminime të tjera. Nëse shohim të gjithë ujësjellësit që kanë marrë kredi, nuk është se e paguajnë vetë principalin apo interesat, përjashtuar ujësjellësin e Lezhës, i cili i paguan nga të ardhurat e tij.

Pra, ky do të thotë një tjetër diskriminim midis ujësjellësve. Këto janë argumentet që tregojnë edhe një herë se ujësjellësi dhe shërbimi ndaj qytetarëve për furnizimin me ujë ka bërë hapa mbrapa, sidomos me centralizimin e tij të pushteti qendror. Nëse u referohem shifrave, duhet ta përgëzoj zotin Shani për profesionalizmin që ka, por duke krahasuar të dyja buletinet e vitit 2021 dhe vitit 2022 për 10 indikatorët kryesorë, shoh që 7 prej tyre i kanë ndryshuar shifrat e referencës. Kjo është e papranueshme dhe druhem se, kur ky informacion rrjedh nga një institucion shumë i rëndësishëm, siç është ERRU-ja, për buletinet e vitit 2021 dhe vitit 2022, imagjino se çfarë ndodh me realitetin në terren. Nuk ka se si të ndodhë ndryshe, sepse mjafton të shikohet uji i paarkëtuar që është 64,8 për qind. A ka ndonjë indikator të saktë që e mat këtë? Pse është 64,8 për qind? Për të shkuar te një instrument tjetër, që konsiderohej pozitiv për ndërmarrjet, rritja me 2,7 milionëve metra kub ujë për furnizimin e qytetarëve, por nuk ishin shfrytëzuar nga burimet 11,8 milionë metra kub. Kjo më duket pak e paimagjinueshme, sepse në memorien time dhe nga informacioni që kam marrë, janë futur ujësjellës të tjerë, që do të thotë se janë rritur burimet. Kjo shifër përdoret për të treguar artificialisht performancën pozitive, por në të vërtetë nuk tregon se është ulur prodhimi, kur prodhimi është rritur, sepse ka pasur investime. Kjo shifër nuk mund të përdoret për të manipuluar të dhënat apo ecurinë e kësaj shtate. Për të mos folur më pas për atë, që është më kryesorja, për numrin e punonjësve për 1000 lidhje. Duke marrë në referencë ministren që tha: "Një punonjës për 4,7 banorë", nuk e di se ku e ka gjetur këtë, edhe mund t'ia kenë sugjeruar gabim. I vetmi instrument matës për fuqinë punëtore është numri i punonjësve për 1000 lidhje. Ne sot kemi më shumë se 6 punonjës për 1000 lidhje, ndërsa standardi i Bashkimit Europian është 3 punonjës për 1000 lidhje. Pra, këtë shifër e ka sjellë efekti politik i patronazhistëve dhe i aktivistëve. Uroj që ujësjellësit t'i rikthehen pushtetit vendor, në mënyrë që të kemi një shërbim më të mirë për qytetarët. Faleminderit!